

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semenške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 66.

V Ljubljani, v četrtek 20. marca 1884.

Letnik XII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 19. marca.

Budgetna obravnava.

(Deveti in deseti dan.)

Za deželnoobrambovskim ministerstvom pričela se je že 17. t. m. obravnava o proračunu ministerstva za uk in bogočastje. Pri središnjem vodstvu poprijel je prvi besedo mladočeski poslanec Tilšer in sicer proti ministerstvu. Tilšer je lani glasoval zoper šolsko postavo in je bil zaradi tega izključen iz českega kluba. Kako zelo ga ta zadeva peče, pokazal je tudi sedaj, ker je omenjal šolske postavbe in trdil, da je poduk po tej postavi postal prava spaka. Liberalci so mu, seveda, pritrjevali in ga hvalili, pa pri sedanjih razmerah v zbornici za poslanca pač ni častno, od leve stranke pohvaljenemu biti.

Za Tilšerjem govoril je rusinski duhovnik Ozarkievič ter je ministru izrekel zahvalo, da je vraval grško-katoliški verouk na višji realci v Černovicah; tudi ga je prosil, naj se ozira še na nekatere druge želje naroda rusinskega.

Obravnava bila je za tem sklenjena in izvoljena sta bila ko generala govornika zoper budget dr. Weitlof, zanj pa msgn. Greuter.

Prvi je včeraj govoril dr. Weitlof, ki se je zlasti pečal z govorom poslanca Tilšerja ter obžaloval, da Tilšer ni prijemal ministra, ampak uradnike. Kam bi prišli, ko bi smela pri vsaki premembi ministerstva nasprotna stranka prijemati uradnike, ki so prejšnji vladi zvesto služili. Weitlof je zatem govoril o vseučiliščih in omenjal, da mora biti sedanja uprava jako pomanjkljiva, ker sta se na dveh vseučiliščih dva veljavna učenjaka prav hitro eden za drugim odpovedala rektorjevi časti, in da se je več učenih profesorjev iz Avstrije preselilo drugam. Govoril je pa tudi o gimnazijah in ljudskih šolah, in ker je načelnik nemškega „Schulvereina“, ki se posebno ljubeznjivo ozira na Kranjsko, ali bolj prav, na Kočevsko, moral se je v svojem govoru spominjati tudi Kočevja in Kočevarjev. Hvalil jih je, da v vni mi za šole presegajo vse druge dežele, da zi-

dajo krasne šole in radi pomagajo zidati, da se vnanji Kočevjarji spominjajo svojih rojakov z darovi in da je nekdo (Stampfl) šolstvu daroval 150.000 gold., in da se je zlasti njemu zahvaliti, da je rezarska šola v Kočevju dobila lasten dom, za katerega se je potrosilo 20.000 gold. Kočevjarji in Kočevarice, ki se hočejo lotiti učiteljstva, pa ne morejo vstopiti v domačo Ljubljansko učiteljsko pripravnico, kjer se zahteva znanje slovenskega jezika, ampak se morajo podati v sosedne dežele. To so jasni dokazi, kakšen sad da rodi sedanja sistema. Radi bi vedli, kam hoče Weitlof čisto nemške učitelje spraviti. Na Kranjskem bi mogli samo v Kočevju službovati, kjer je pa premalo učiteljskih služb za obilno kandidatov. Po drugih deželah pa tudi nimajo ravno takega pomanjkanja, da bi se moralo samo za nje v Ljubljani nalašč napravljati nemška učiteljska pripravnica. Pa še nekaj je Weitlof omenjal v Kočevju. Rekel je, da je razkosano v več okrajnih glavarstev. Ko bi se bil Weitlof nekoliko bolj potrudil, bi bil zvedel, da ljudje sami niso marali ostati pri Kočevju, in da bi se v mnogih krajih protivili, ko bi jih hoteli pridružiti Kočevskemu okrajnemu glavarstvu, ker imajo v Novomestu ali Črnomelj bližje, kakor v Kočevju. Sicer pa Weitlof menda ne vé, da je Kočevarjev samih še veliko premalo, da bi zadostovali za eno okrajno glavarstvo, in da sta s Kočevskim sodnijskim okrajem združena čisto slovenska sodnijska okraja, Ribniški in Laški. Tudi tega se ni spominjal, da sodnijskih in političnih okrajev ni osnovala sedanja vlada, ampak da se je to zgodilo o času, ko so Weitlofovc gospodovali. Na koncu svojega govora je Weitlof surovo napal Tilšerja in Vitezica, češ, da taki govorijo, kakor so bili njini, Nemce le še bolj združujejo, ki nikdar ne bodo privolili, da bi se javno življenje v Avstriji s splošnim in posameznim ovađstvom pridilo!

Drugi generalni govornik bil je Greuter, ki se je po dolgem molčanju zopet enkrat oglašil. Greuter je že iz prejšnjih časov znan kot izvrsten govornik, zato ga poslanci obeh strank navadno prav pazljivo poslušajo; tako se je zgodilo tudi včeraj in niso se zmotili; Greuterjev govor je bil tudi včeraj jako zanimiv. Opiraje se na izrek, da veda je moč,

razpravljal je sedanje razmere in kazal, da krive vede države ne vzdržujejo, ampak jo le razdirajo. Vladni organi po besnicah zasledujejo orožje, s katerim se vničujejo ljudje, toda ako tudi najdejo bombe, niso našli še prave reči; našli so samo zapeljane, ki so hoteli bombo zažgati, njih, ki so bombo basali, pa niso našli. To so ljudje, ki v imenu proste vede pošlah oznanjujejo nauke, ki so prav bombe za priprosto ljudstvo in veliko škodo napravljajo med ljudmi. Greuter omenja potem, kako brezverski učejaki spodkopavajo vero na Boga in na neumerjčnost duše, potem pač ni čuda, ako se poživljeni ljudje ne zmenijo za pravna načela, ampak samo za moč, ako se je nedavno slišala strašna beseda: državna zver. Greuter potem omenja dogodkov na Dunajskem vseučilišču in razširjanja, ki so ga bili študentje napravili proti rektorju Maassenu, ker je grajal njih protiaustrijsko obnašanje na Wagnerjevem komersu, in v deželnem zboru zagovarjal ministerski odlok glede česke šole na Dunaji. Pa ne samo dijaki, ampak tudi profesorji so se bili tedaj vzdignili zoper rektorja ter javno v neki adresi razglasili, da gledé te šole niso ene misli z rektorjem. Za profesorji oglašili so se zopet študentje s pismom do dekanov, v katerem profesorjem prav dajejo, da so grajali rektorja. Tako so študentje razgrajali, in časniki, pa tudi profesorji so naprej vedili, in eden izmed njih je dvema tovarišema pravil, da se bode rogoviljenje proti Maassenu ponavljalo. Suess je tirjal, naj Greuter pové imena profesorjev, ki so to vedili, in Greuter je rekel: Ako hočete vediti ime, vam ga na Vašo odgovornost povem; bil je to profesor Anton Menger. Ti dogodki so ministerstvu gotovo znani, pa nimamo še postavbe, da bi se taki škandali zabranjevali. Konečno omenjal je Greuter šolskih razmer na Tirolskem, o katerih je trdil, da so po novi šolski postavi slabše, kakoršne so bile, in da ni bi bilo treba tako ljutega boja, kakoršen je bil lani za šolsko postavo. Sklepal pa je svoj govor s krepkim izrekom: Ne vsakemu enako, ampak vsakemu svoje.

Ko je Greuter končal, predlagal je Suess, naj se obravnava vnovič pričné, da bode mogoče Greutarju odgovarjati. Pa zbornica tega predloga ni sprejela, ker bo imel Suess s svojimi tovariši pri-

LISTEK.

Iz Ubiibi prijatelj prijatelju v Ibiubi.

Dragi prijatelj!

Da si mi pisal iz Ibiubi se mi ravno ne zdi tako zelo čudno; kajti iz tistega kraja se je v poslednjem času že večkrat pisalo. Čuditi se pa moram, da si mi sploh pisal. Od kar sem prejel zadnje pisane besede od Tebe, spremenilo se je pri nas naravno in politično vreme že velikokrat.

Kolikokrat sem se vendar med tem dolgim časom spominjal Tebe, spominjal onih presrečnih let, ko sva dan na dan prijateljski občevala, ter si svoje nazore razodevala! Ko so se najina pota ločila, obljubila sva si za trdno, da bova še v prihodnje ostala v nerazrušljivi prijateljski zvezi, o čemur naj bi pričalo najino pogostno dopisovanje. In res, pisala sva si — nekaj časa, a potem si Ti popolnoma obmolknil.

Ugibal sem in ugibal, kaj bi bilo temu vzrok,

a primernege odgovora si dolgo časa nisem mogel dati. Slednjič sem pa vendar pravo pogodil. Naj Ti ob kratkem razložim, po katerem potu se mi je posrečilo do tega priti.

Nečega dne čitam slovensk ali bolj natančno („debelo“ sem hotel zapisati) vseslovensk list, v katerem je bilo nad in pod črto mnogo govornjeno o nezavidnosti in zavisnosti, in kar na enkrat zaupjem: heureka! Glej, pri tej priči sem se spomnil Tebe in dejal kar na glas od samega veselja: moj prijatelj je gotovo na kak način preveč zavisen postal in zato mi ne utegne in ne more pisati.

In zares! prijatelj moj dragi, Tvoje najnovejše in poslednje pismo je moje znajdbo popolnoma potrdilo.

Ti si torej postal zavisen! Svoje nekdanje mišljenje si zelo zelo spremenil. Pri vsem tem me pa posebno veseli Tvoja odkritosrčnost, ktera tudi v tem času ni pojenjala, ko si zavisen postajal. Svoje srce mi ravno tako zaupljivo odpiráš, kot si mi ga odkrival pred več leti.

Kakor vidim, vsakojake skušnje v življenji so Te popolnoma prestvarile in Te v drugačne nazore

povile. Od tega si sedaj tako zavisen, da nezavisen v tem obziru ne boš nikdar več. Dobro še veš, idealist si bil nekda, kako Ti je plememito srce plamtelo za tega ali onega naših mož, kako si se navduševal za govore, nazore in vzore te ali one tako sloveče, tako prehlvaljene osebe, in gledal si vse v svetlejši luči, kot je bilo v resnici. Pa kaj si hotel? Kazalo se Ti je tako, in Ti, še premalo navajen navidezne in resnične vzorne podobe v življenji razločevati, si jih take videl in tacim verjel. Dobro pomnim — in Ti se boš tega gotovo tudi še spomnil, — da sva se tudi o tem že takrat pogovarjala.

Nečega lepega večera je bilo namreč, ko sva se o tem pomenkovaje sprehajala pod mestnimi lipami. Pravil sem Ti o nazorih in vzorih, kakor mi je o tem razlagal poprej moder mož, ki je osivel v dejanski zvestobi do matere Slovenije, in katerega so britke skušnje v ožji in širji domovini, takraj in onkraj Litve o tem predobro poučile. Te-le so bile nekako tega značajnega moža besede:

Nazori Vaši sicer niso popolnoma napačni in svoje vzore morate imeti. Toda nazori se bodo v

višjih šolah dovolj prilike govoriti o tej zadevi. Dvakrat eno in isto obravnavati, bi bilo pa vendar nekoliko preveč. Po nekterih opazkah poročevalca Čerkavskega bila je potem za centralno vodstvo sprejetih 301.000 gld.

Pri šolskem nadzorništvu oglašil se je poslanec Heilsberg, ki je najprej govoril zoper Greuterja, potem pa zoper ministra Conrada, ki ga nemški Štajarci niso nič kaj veseli. O ministrih rojakih morajo na Štajarskem reči: Bolje bi bilo za nas, ko bi se bili že prej zgubili. Govornik zatem razpravlja razmere na Štajarskem, ki se zatira in prikrajšuje, in kateri se najpravičnejše zahteve ne izpolnjujejo.

Za Heilsbergom je govoril minister Conrad, ki je obširno zavračal napade prejšnjih govornikov; gledé dogodkov na Dunajskem vseučilišču je omenjal, da se je zaradi njih zaukala disciplinarna preiskava, o ktere vspehu pa se še ne sme govoriti; dalje je pojasnoval ministerski ukaz gledé izvrševanja nove šolske postave in zavračal očitaje, da pospešuje slovanstvo. Schönererju pa, ki mu je uni dan očital, da je Slovenec, odgovarja, da je vesel, ker ume jezik slovenski, da je pa Štajarec, ki enako čišla svoje rojake, naj je njih zibelka tekla na sloških ali pa nemških tleh.

Za ministrom bi bil govoril še Oberndorfer, ker ga pa ni bilo v zbornici, ko je minister nehal govoriti, je zgubil besedo. Oglašil se je toraj Vitezič, ki je g. predsednika opozoreval, da je Weitlof na koncu svojega govora njemu in Tilšerju očital ovađuštvo in da ga mora zaradi tega malo pokregati. G. predsednik je rekel, da tako tesne zveze med besedo „ovađuštvo“ in imeni Viteziča in Tilšerja sicer ni zapazil, da bi pa moral pokregati govornika, ako bi bil njima zares očital kaj tacega. Weitlof je na to odgovarjal, da je res mislil na njuna govora in da za obseg teh govorov ni mogel najti družega primerne izraza kakor „ovađuštvo“. Dr. Vitezič je na to zaklical: To je nesramnost (infamie)!

Predsednik je na to Weitlofa pokregal zaradi nepristopnega očitaja „ovađuštvo“, pa pokregal je tudi Viteziča, ker je Weitlofu očital nesramnost. 606.900 gold. za šolsko nadzorstvo bilo je potem sprejetih in seja ob treh popoldne sklenjena.

Danes se je seja kakor včeraj pričela že ob desetih popoldne. Govorili so o potrebščinah pa za starinske namene grof Wurmbrađ, Adamek in Kowalski. Vsa potrebščina za središnji naučni vrad znaša 1.572.830 gold.

Obravnavale so se potem potrebščine verskih zakladov, ki znašajo za Kranjsko: 114.000 gold., za Štajarsko 245.150 gold., za Koroško 78.300 gold., za Trst 50.000 gold., za Gorico 71.000 gold., za Istro 61.390 gold. Dohodkov imajo ti zakladi: na Kranjskem 77.100 gold., na Štajarskem 222.200 gold., na Koroškem 96.600 gold., v Trstu 12.000 gold., v Gorici 23.900 gold., v Istri 12.000 gold. Toraj bode primanjkovalo in bode morala država dodati: za Kranjsko 36.900 gold., za Štajarsko 22.950 gold., za Trst 38.000 gold., za Gorico 47.100 gold., za Istro 49.390 gold. Samo na Koroškem izmed naših domačih dežel dohodki verskega zaklada presegajo potrebnost za 18.300 gold. Vsa potrebščina za bogočastje znaša 4.022.440 gold., in ker je dohodkov 3.865.379 gold.,

življenji se sčistili, ko boste spoznali, da rabijo ljudje jezik večinoma, da resnico prikrivajo, in prijemljejo za pero, da slepijo nevedni in kratkovidni svet. Vzori pa se bodo spremenili, ko Vam bo življenje in časov tok pokazal naše junake takove, kakoršni so, ne kakoršni se sami kažejo. S podrobnejim premišljevanjem boste spoznali, da Vam ne morejo biti vzorniki tisti, ki so v spisih učeni, v besedi zgovorni, ki znajo nevesčoo mladino s svojim vnanim obnašanjem, s svojim drznim postopanjem za-se pridobiti; kaj pravim mladino, tudi nepremišljene odrasčene zvabijo na limance s svojimi bombastičnimi frazami (vsaj srebrnega konja za dober slovenski izraz — če že ne zlatega, moram danes jaz pristaviti) in svojimi prikupljivimi obljubami. Ko boste to spoznali, ko boste sprevideli, da ste prevarjeni po lastnih slovenskih bratih, ko se boste prepričali, da so Ti ljudje na videz vzorne in plemenite duše, v resnici pa materijalisti in mnogi izmed njih kruhoborci: takrat Vam bo srce postalo otožno in dozdevalo se Vam bode, kakor da ste do sedaj sanjali sen mladostni. In čutili se boste takrat nesrečnega sina slovenske domovine, in nesrečno mislili tudi

mora država dodati 1.157.961 gold. Za podporo slabeje plačanih duhovnikov sprejetih je tudi letos 600.000 gold. v državni proračun.

Pri oddelku za višje šole oglašil se je dr. Sturm, da bi pobijal včerajšnji govor Greuterjev. Očital mu je, da se duhovniku ne spodobi tako govoriti, da bi bil bolje storil, ko bi bil še zdaj molčal, in da na Nemškem naučni minister klerikalcem odgovarja vse drugače, kakor je storil naš minister včeraj nasproti Greuterju. Ni mi treba omenjati, da so mu liberalci jako živahno pritrdjevali, toda s tem nikakor ne morejo ovreči resnice Greuterjevih trditvev.

Za Sturmom je govoril W idersperg o graškem vseučilišču, za njim pa jih je vpisanih še 13 govornikov, in sicer 6 zoper, 7 za proračun. Težko toraj bode ta predmet danes dognan, dasi g. predsednik to prav iz srca želi. Pravijo, da bosta govorila samo še Wildauer in Tilšer, potem pa da bo obravnava sklenjena in se bosta volila generalna govornika. Za proračun je vpisan tudi g. Božidar Raič, ki bode pa le tedaj dobil besedo, ako bode izvoljen za generalnega govornika. Govoril bo o graškem vseučilišču in nasvetoval sledečo resolucijo: C. kr. vladi se naroča potrebno vrediti, da na pravni fakulteti graškega vseučilišča še pred začetkom šolskega leta 1884/5 osnuje tri stolice za slovensko predavanje strok državnih izpitov, in da v ta namen v dotični oddelek državnega proračuna postavi potrebne stroške.

Dr. Schaup,

ki ga je bila izvolila kupčijska in obrtniška zbornica Linška, se je včeraj odpovedal poslanstvu, ker je pri letošnjih volitvah za kupčijsko zbornico propadel, in je bil od obrtniškega oddelka izvoljen konservativni kandidat. Ker imajo pa v kupčijski zbornici liberalci zdatno večino, in je med 24 odborniki samo 6 konservativcev proti 18 liberalcem, bo dr. Schaup gotovo zopet izvoljen.

Gališki zemljiščno-odvezni zaklad.

Budgetni odsek je obravnaval predlog, da naj se deželi gališki izbriše dolg, ki ga zemljiščno-odvezni zaklad dolzuje državi. Bukovinski poslanec dr. Zotta je pri tej priliki povdarjal, da ukazi, ki veljajo za Galicijo, in na ktere se Poljaki sklicujejo, veljajo tudi za Bukovino, in da mora vlada tudi z deželo bukovinsko obravnavati zaradi odpisa dotičnega dolga. Zadeva je jako sitna in nemški konservativni poslanci ne marajo glasovati za ta predlog, ampak so bolj Lienbacherjeve misli, da naj namreč najprej državna sodnija razsodi, ali imajo Galičani pravico od države zahtevati odpust tega dolga; zato reč v državnem zboru letos menda še ne bo na vrsto prišla, ampak bo rešena le v odseku, potem pa bode čakala vgodnejšega časa.

Velikonočne počitnice

državnega zbora se neki prično 4. aprila in bodo po naznanilu današnjih listov trajale do 24. aprila.

Govor poslanca dr. Viteziča v državnem zboru 14. marca o žalostnem položaji isterskem.

(Dalje.)

Na tak način slikale so se Lahom razmere sosednje dežele. Ali bi bilo mogoče, kar se je leta

to domovino slovensko. V tistem trenutku boste na razpotji in tistikrat pazite, da ne zabredete na napakno pot, glejte da ne obupate nad prihodnostjo. Trdno stoječ vstvarite si drugih, pravih vzorov in vedno ozirajoč se nanje boste na novo poživljeni navdušeno delovali za to nesrečno domovino“.

Tako mi je ta modrijan pravil, tako me učil treznega mišljenja, in o tem sva se takrat razgovarjala. Ti mu sicer vsega nisi hotel odrekati, ker mu tudi nisi mogel, a pristavil si lakonično: to je prepesimistično! Jaz pa sem samo povedal, kaj mi je pravil ta skušeni gospod in sem nadalje molčal.

Prijatelj! prerokovanje onega moža se spolnuje. Danes, čez toliko časa, ko sem iz Tvojega pisanja sprevidel, da so Tvoji nekdanji vzori zaviti deloma v lahko meglico, deloma celó v malo prozoren oblak, opomnil sem na to. Govoril sem Ti stari prijatelj staremu prijatelju odkrito. Menim, da sem razumel Tebe, zavisnega in nezavisnega, in upam, da boš tudi Ti mene, nezavisnega in zavisnega

prijatelja v Ubiibi.

1882 na Primorskem v resnici zgodilo, ako bi bilo resnično, kar Fambri na 180. in na naslednjih straneh pripoveduje: Koliko vzroka je imel Fambri za tako obdolževanje, bom pozneje razložil. Gledé ocenitve slovanskega življa na Primorji, je Bonghi čisto nasprotnega mišljenja. Na strani 10. omenjenega pisma piše (bere):

„Velika sreča bi bila, ako bi nam bilo mogoče priznati, da po onih pokrajinah, o katerih sem popreje govoril in ktere Avstrija pokneženo grofijo Goriško in Gradiškansko, mejno grofijo Istorsko in mesto Trst z okolico nazivlje, po teh deželah, ki merijo blizo 145 štirijaških milj, le Lahi prebivajo. Žal, da tega ne moremo trditi“.

Na podlagi statističnih podatkov ljudstvenega štetja od leta 1851, katerih si je nabral iz Ozörnigovega dela, razlaga, da v pokneženi grofiji Goriški in Gradiškanski Lahov še polovice toliko ni, kakor Slovencev. Gledé Istre, pravi, so pa zopet čisto drugi odnošaji, in sicer se pri tem opira na statistiko nekega Combija.

Toda podatki v tej statistični razpravi so odločno in popolno neresnični; kajti že leta 1859 navaja, da po Istri več Lahov, kakor Slovanov živi, poslednja ljudstvena štetev pa je pokazala, — če tudi so se med tem časom Lahi po številu zdatno pomnožili — da je Slovanov $\frac{2}{3}$, Lahov pa le $\frac{1}{3}$ vsega prebivalstva. Bonghiju samemu se Combijeve date dvomljive zdé, kajti izraža željo po novejših podatkih. Na vsak način, pravi, ako združimo obe provinciji, pokaže se enakost Slovanov in Lahov po številu. Bonghi navaja tudi izgledov zgodovinskih proti Fambriju in pravi, da Fambrijevo razkladanje nima zgodovinske resničnosti, vsaj ne, kolikor se ga tika cele dežele. Osobito omenja, da se Benetkam kljub tolikošnemu prizadevanji ni posrečilo laških mejá ondi vtrditi, kjer so jih Rimljani stoletja vtrjene imeli in kjer jih je Napoleon za nekaj let določil. „Nikakor ne moremo trditi, pravi Bonghi, da bi bili prvotni prebivalci Lahi.“

Prvi prebivalci so bili Grki, ali pa se še ne vé od kod. Rim jih je polatinil. Ko je Rim padel, prišli so v deželo preko planin novi in jako mnogovrstni narodi, najprej germanski, potem slovanski. Ti poslednji, pravi Bonghi na 12. strani, ki so si prebivališče ob meji določili, se niso z drugimi združili; še dandanes so ondi in imajo svoje govorice, svoje običaje in nošo in živé v delu dežele, kterege so še ob času splošnega preselovanja ali na svojo roko ali pa po ukazu mogotcev zasedli.

Sedaj pa pride na vrsto stavek, s kojim se popolnoma slagam in ta se glasi: Bonghi pravi (bere): „Misel, da (Slovani) nimajo pravice ondi živeti, bila bi smešna; trditev, da, ako hočejo ondi ostati, morajo pozabiti, kdo da so, bila bi nesramna. Neprijetno je, pravi na dalje, da smo z rešitvijo tega vprašanja tako dolgo čakali, da se je pri njihovih sorodnikih onstran julijskih planin narodna zavest že zbudila, ktera, sicer manj živahna, ako jo pa z našo primerjamo, pa lahko rečemo, da nič manj vspeha ne obeta.“

Takega nasprotnika, gospoda moja, treba je spoštovati, kajti če tudi zasleduje nam nasproten smoter, vendar odkritosrčno pové, kaj da hoče. S pravimi faktorji on računni in ne domišljenimi. Sredstva, kojih se poslužuje, so mu prepričanje in pamet, ne pa surova sila. Kako blagodejno vpliva taka razumnost in razlaganje položaja nasproti govoru isterskega deželnega glavarja, s kojim je otvoril 16. avgusta lanskega leta deželno zborovanje! Če tudi rojen Slovan, vendar ni mogel opustiti, da ne bi bil sumničil lojalnih in pravičnih zahtev nas isterskih Slovanov. Rekel je namreč, da mora obžalovaje priznati, da se je v najnovejšem času vnel narodnostni prepir po nekterih isterskih krajih, kateri bo, ako bi se razširil, naprednjaški razvoj dežele oviral; ta agitacija je pa večinoma od zunaj v deželo zanešena. Previdnost velike večine prebivalstva, ktera se trdno drži starih običajev in starih navad, kakor tudi stare kulture, postavila se je tej novi agitaciji, kar se mora z zadovolnostjo priznati, jako odločno po robu. Gospod deželni glavar proglasil se je toraj kar naravnost za strankarja, za pristaša laškega in sovražnika Slovanov.

(Dalje prih.)

Postava

za podučevanje v krščanskem nauku na ljudskih in srednjih šolah, kakor tudi po učiteljskih ter za stroške, ki bodo vsled tega narastili.

V soglasji obeh zbornic državnega zbora določam sledeče:

§ 1. Oskrbovanje krščanskega nauka, kakor je taisto sedaj cerkvenim in drugim verskim zadrugam izročeno vsled postave od 25. maja 1868 § 2. državnega zakonika in po postavi od 14. maja 1869, § 5. državnega zakonika, združeno je z dolžnostjo, da se oskrbuje brezplačno ondi, kjer ta postava odločno kaj drugega ne predpisuje.

Verskim višjim gosposkam dovoljuje se, da smejo v to združiti po več dijaških oddelkov v enega samega ravno tistega učnega zavoda, ali pa tudi več učnih zavodov skupaj gléde poduka v veronauku v sporazumu s šolsko oblastjo, ako se jim na ta način morda dolžnosti polajšajo.

§ 2. Za poduk v krščanskem nauku po višjih razredih več kot trirazrednih ljudskih, mestjanskih in srednjih šol, kakor tudi po učiteljskih naj se nastavi kateheti s stalno plačo ali pa z letno remuneracijo, ali pa naj se dajo tistim, ki ta posel vsled svoje službe že opravljajo, primerne remuneracije.

Remuneracije se tudi tedaj za tri in menjazredne šole lahko dovolijo, ako je poduk v krščanskem nauku zarad preobilnih drugih ur ali pa zarad lokalnih vzrokov s posebnimi težavami združen.

Ako po § 5. postave od 14. maja 1869 drž. zak. št. 62, krščanski nauk kak svetoven učitelj podučuje, se mu mora na vsak način remuneracija pripoznati.

§ 3. Ako je treba zunaj kraja, v katerem se stanuje, veronauk podučevati, treba je za to po razmerah daljave in po drugih okoliščinah preskrbeti potrebnega prevoženja, ali pa naj se dovolijo cene odškodnine za pot, ktere naj določijo šolske oblasti v sporazumu s cerkvenimi oblastnjami od instance do instance.

§ 4. Vsakemu verskemu društvu mora se zavarovati poduk v veronauku po učiteljskih in srednjih šolah, ako ima le 20 učencev po vseh razredih skupaj, kjer je krščanski nauk obligaten predmet. Ravno taisto velja, ako je v kakem kraju skupno število učencev 20, če tudi so po raznih šolah razkropljeni, samo da so enega veroizpovedanja.

§ 5. Za vse tiste slučaje, kedar se zarad pomanjkanja rednega poduka v krščanskem nauku v šoli kakega posebnega veroizpovedanja ne more dokazati, da bi bili dijaki reden poduk dobivali, skrbi naj minister za nauk in prosveto po potu določil za potrebno.

§ 6. Stroški, kar jih bo poduk v krščanskem nauku napravil (§§ 2., 3. in 4.), ako ni za nje morda kakega posebnega zaklada, ustanove, ali pa obveze posamičnih osob ali zadrug, pripadajo k stroškom dotične šole.

§ 7. Kar se tiče nameščenja služb, na kterih je določena plača ali pa nagrada za poduk v krščanskem nauku, so ravno tiste postave merodajne, kakor za oddajo posvetnih služeb. Namesti naj se pa vedno le tak prosilec, kojemu dotična verska vrhovna oblast pripozna zmožnost poduka v krščanskem nauku. (§ 6 postave od 25. maja 1868 drž. zak. št. 48.)

§ 8. Deželna postavodajalna oblast si pridrži pravico v okvirji določil sedanje postave gléde ljudskih in meščanskih šol določevati in vravnati plače verskim učiteljem (§ 2.) ravno tako, kakor je to pri družih učiteljih (§§ 55., 57. postave od 14. maja 1869 drž. zakonika št. 62).

§ 9. Ta-le postava postane veljavna ob začetku bodočega šolskega leta po svojem razglasenji.

§ 10. Kakor hitro postane ta-le postava veljavna, zgubi svojo veljavo postava od 20. junija 1872 drž. zakonika št. 26, kakor tudi vse druge postave in naredbe, ki se tega predmeta tikajo.

§ 11. Izvršiti ima to postavo minister za nauk in prosveto (bogočastje).

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. marca.

Notranje dežele.

Omenili smo že, da je v državnem zboru pred nekaj dnevi dr. Rus govoril in načrte slikal, — po

kterih bi se dalo do sporazumljenja med Čehi in Nemci priti. Načrti so bili res taki, da bi jih bili Čehi, kakor Nemci lahko sprejeli in to s čisto malenkostnimi spremembami. Spravedljivosti zagrizenih nemških pemcev je bil pa to hud trn v peti. Vidoč, da bi se sedaj res utegnili sporazumeti, so Rusov predlog soglasno zavrgli, češ, dokler je današnja vlada in današnja večina v državnem zboru, na kak sporazum še misliti ni. Iz tega slepec lahko spozna, da je Nemcem sprava s Slovani deveta briga, in da si jo oni le tedaj mogoče mislijo, kedar bodo Slovani zopet vpognili svoj tilnik, da ga bo tujčeva peta tlačila. Načrtati se hočemo, da nam bo pomagal Bog in sreča junaška, da se nam kaj takega ne bo nikdar več prigodilo in odločno lahko izjavimo, da nam je ljubše položaj brez sporazuma, kot je sedaj, kakor pa da bi se sporazumeli zopet tujčevi peti hlapčevati. Ako je Nemcem položaj znosen, prenašali ga bomo tudi mi, kajti kar velja o Čehih, isto velja v ravno tisti, ako ne še v večji meri tudi za nas. Obojim se nam je boriti za enakopravnost, povsod stoji član XIX. le na papirji, v resnici je pa ta član le strah, ki je v sredi votel, okoli kraja ga pa nič ni! kar se tiče namreč njegove veljave gléde sporazuma in enakopravnosti.

Vojno ministerstvo je privolilo, da sme **Kraljevogradska občina** en del trdnjavskega zidovja podreti, ako ona to na svoje stroške prevzame. Za odškodnino prepustivljajni erar pridobljeni material, kakor opeko in kamenje. Kraljevogradi so ponudbo z veseljem sprejeli in že to spomlad bodo pričeli s podiranjem.

Kakor smo ob svojem času poročali, so v Budapeštu **anarhista Pragerja** prijeli in zaprli. Preiskavo proti njemu je pričel preiskovalni sodnik Toth. Kolikor se je dosedaj dokazati dalo, napravili so mu preiskavo zarad sodeležnosti pri umoru, ropu prikrivanji. Kje in na kakošen način, da se je vdeležil obdolženega hudodelstva, ni povedano.

Vnanje države.

V Rimu je splošno žalovanje za rajcem bivšim ministrom Sello. Njegova smrt se smatra za veliko politično zgubo. On je bil eden prvih stebrov, ki je sedanjo Avstrijo in Nemčijo prijazno politiko podpiral.

Načelnik dinamitovcev, O'Donovan Rossa v Londonu, se je izrazil, da je že tri dni poprej vedel, da se bo na Viktorijinem kolodvoru dinamit nastvil. Ob enem je zažugal kraljevi družini, Gladstona pa opomnil, da naj se nobenega kabineta posvetovanja več ne vdeleži, ako mu je življenje ljubo.

Angleškim „Daily News“ poslal se je iz Pariza menda iz **ruskih krogov** dopis, v katerem se trdi, da je Bismark zarad tega sporazumljenja in prijaznosti z Rusijo iskal, da se bo z njenim privoljenjem Avstrija ložje po Balkanu do egejskega morja razprostrla. „Journal de St. Peterbourg“ se pa proti tej novici obrača in pravi, da je naravnost zlagana. Tej izjavi se tudi Bismarkovo glasilo „Nordd. Allg. Ztg.“ pridružuje.

Radost zarad dobrega sporazuma med **Avstrijo** in **Rusijo** po ruskih časnikih ni kar nič manjši, kakor po avstrijskih, kteri se osobito z inostranstvom pečajo. O razlikah, ki so se v poprejšnjih časih ravno na Balkanu med obema velesilami včasih že silno visoko kopičile, ni več duha ne sluha. Vsaka si bo po svoje poskušala ondi trdno stališče pripraviti, raz ktereja bo daljše operacije za bodočnost pripravljala. Balkan je zadosti velik za skupno delovanje in razširjanje zapadne omike ondi ter je že naraven položaj tak, da Rusija lahko brez škode Avstriji svojo nalogo po iztočni strani izvršuje, ko se bo med tem Avstrija, ne da bi Rusom v škodo hodila, zapadne strani poprijela.

Na **Grškem** so se dosedanega ministerstva naveličali in so mu 15. marca zvečer napravili podoknico z mačjo godbo. Policija jih je kmalo razgnala, drugi dan je bila pa toliko bolj viharina seja v parlamentu, kajti opozicija je ministru stavila interpelacijo zarad policijskega postopanja. Minister Lombardos je na njo odgovoril, da ga podoknica ni kar nič iznenadila, ker mu je bilo znano, da mu opozicija kaj takega pripravlja. Ali je pa redarstvo svoje meje prekoračilo pri razgonu ali ne, bo pokazala preiskava, ki jo je zaukazal.

Iz **Chartuma** dohajajo novice, ki poročajo, da jih je ondi jelo zarad Gordona skrbeti in to temveč, ker se je Graham s svojimi četami prehitro umaknil; kajti uporniki se bodo te napake polastili in bodo zopet cesto iz Berberja oblegali in ropali, kar jim bo ravno pod roko prišlo. V Kahiri so v strahu zarad nekega parnika, ki bi bil moral iz Chartuma tjekaj doiti, pa je izostal. Da se prepričajo, kaj je z njim, odplavala je druga ladija iz Kahire tjekaj.

Francoski časnik „Paris“ se jezi in obžaluje malomarnost francoske ekspedicije v **Tonkinu**, da se pri naskoku Bakninga niso toliko požurili, da bi bili pobegle kitajske vojake polovili. Tako bi bili imeli živ dokaz v rokah, da so Kitajci v resnici Tonkincem potuho dajali in poslužili bi se ga bili lahko v zahtevanje kakih par krajcarjev vojne odškodnine. Tako pa sedaj še tega ne morejo, ker jim dokaza manjka, kitajski vojaki odnesli so pete v bližnje gore, Kitaj sam pa vsako vdeležitev na tonkinski ustaji odločno odbija. Sicer je pa zmaga

Francozov nad Tonkinezi po Francoski deželi jako dober vtis napravila. Minister Ferry je bil ravno na balu, ko so mu veselo novico prinesli. Prečitajoč dotični telegram, pravi, sedaj bo vendar konec, kajti premagan Kitaj se menda francoskim zahtevanjem ne bo nič več vstavljal. Francozi so sedaj gospodarji na raztočji v Tonkinu. Kakor je bil vtis sicer prvi trenutek dober, vendar ni bil vstrajen, kajti spodrinila ga je splošna mizerija, slabo stanje financ, trgovine in obrtnije, ktero od dne do dne bolj hira.

Izvirni dopisi.

V Dobu, 18. marca. V ponedeljek popoldne okoli ene prikaže se velik plamen na spodnji Brezovici. Gorelo je dvema posestnikoma, oba se pišeta Gregorin, pohištvo, skednji, hlevi, svinjaki. Enemu, ki se mu po domače Nace pravi je zgorelo prav vse, kar je imel. Zadolžen živel je že dozdej sebe in svojo družino (več malih otrok) prav s težavo. Znaprej mu bode živeti le od usmiljenja družih. Pa tudi bogatemu Gregorinu je veliko škode. Priden in pošten gospodar založen je bil dobro s klajo, žitom in mrvo za več let; vse mu je popolno zgorelo. Živino govejo posrečilo se je usmiljenemu pa srčnemu možu Ogrincu iz Krtine, ki je na pomoč prihitel, rešiti. Prešičev pa jih je več zgorelo. Škoda obema se ceni od 4 do 5 tisoč. Oba nezavarovana. Zažgal je otrok Nacetov igraje se sklipčki.

Žiri, 18. marca. Ob 5 zjutraj je začelo goreti pri županu v Žirih. Pogorelo je njegovo poslopje in hlev. Osemletni Jožek, ki je spal na hlevu, je zgorel. Starejši sin je bil v smrtni nevarnosti; ves je opečen. Zažgala je nora ženska, ki je menda to večkrat poprej žugala. Izdala se je koj žandarjem in potem smeja se iz okna žandarske sobe vklenjena opazovala ogenj. Nevarnost hiše je bila velika. Župan je zavarovan. Brizgalnice še ni pri nas.

S Krke na Dolenjskem, 16. marca. Hvala Bogu zopet se nam bliža vesela pomlad. Prvih pomladanskih cvetlic je že vse polno, posebno vijolic, trobentic itd. Sliši se tudi veselo tičeje petje, vse je veselo in živo. Narava se tudi budi iz dolzega zimskega spanja in na novo oživlja; vendar ni moj namen dalje o tem pisati, kajti namenil sem se pisati nekoliko o naših cestnih zadevah.

Kdor le količkaj pozna naše cestne razmere, bo koj pritrdil, kako težavno breme je to za kmeta. Komaj se približa pomlad, že se sliši v nedeljo pred cerkvijo oznanilo od županstva, da mora biti v kratkem času cesta posuta. Kaka težava za kmeta, kajti v tem času ima vsak še tako majhen kmet dovelj svojih opravil, bi rekel, čez glavo preveč, posebno ob deževnem vremenu. Nekteri so daleč proč od odkazane ceste, recimo eno uro, dostikrat po dve, tri ure, kaka težava voziti potrebni nasip tako daleč, posebno za tistega, ki ima slabo vprežno živino. Pa naj bi bilo že kar koli, ko bi bilo saj le enkrat v letu, a na jesen nas zadene ista osoda, mnogokrat še žalostniša, kajti na jesen je večidel bolj slabo in mokro vreme, toraj še težavniše poljske pridelke pod streho spravljati in za zimo drv in stelje pripravljati; kaka težava zopet za kmeta, po celi teden zamuditi s tem in zgoraj imenovane poljske pridelke zunaj puščati in druge opravila odložiti zavoljo ceste. Kako mnogokrat je že marsikteri veliko škodo zarad ceste trpel, a povrnil mu je nikdo ni. Pa kolikokrat se primeri, da mora nekteri še v drugič cesto posipati, ker je voda in blato nasip kmalo pogoltnilo. Temu se pa ne bode čudil, kdor vidi dan na dan toliko voz različnega blaga skozi Krko voziti, posebno železa, lesa za stavbe, dilj itd., pri taci razmerah je nemogoče, da bi bila cesta v dobrem stanju, posebno ob deževji. Ni dolgo kar je nek dopisnik objavljal v „Slovencu“, kake ceste so bile na Hrvaškem, dokler so jih kmetje delali in kake so zdaj, ki jih je dežela v oskrbovanje prevzela. Boljše je, pravi dopisnik, za kmeta, voznika in cesto; kmet pogreši tiste krajcarje, ki jih mora za to v davkarijo nesti, voznik pa, ker tudi rad nekoliko cestnine odrajuje, da le bolj brez skrbi in ložej vozi. Dopisnik pravi, da bi bilo tudi pri nas tako boljše, kakor je zdaj. Istega mnenja sem tudi jaz in zmenoj veliko družih. Kmet bi tiste krajcarje pogrešil, da je le vsega drugega prost, zraven tega bi pa tudi več revnih imelo svoj zaslužek. Želeti je, da bi se g. poslanec Litjskega okraja v deželnem zboru malo za to reč potegnil. Potem bi tudi dragih cestnih odborov, ki v letu komaj dvakrat ali trikrat zborujejo ter malo koristijo, ne bilo treba. Ceste so slabe, kmet trpi ve-

liko, uboga sta potem živina in voznik. Naj bi se to na dotičnem mestu dobro prevdralo.

A. M., kmetovalec.

Domače novice.

(O velikem koncertu včerajšnjega večera) omenimo zaradi preobilnega gradiva o kratkem le sledeče: Kar se tiče najpred izvršenja programa, smemo reči, da je bilo prav odločno dobro. Vojaška godba domačega polka baron Kuhna je bila, kakor vselej, izvrstna. Peveci so posamezni in v kóru svojo nalogo prav dobro rešili, kakor se od čitalničnih pevcev že tako umé. Kar pa poslušavce tiče, jih je bilo nekako srednjejbrojno — lahko bi jih bilo še mnogo več. Res lepo vreme je delalo mnogo skušnjav iti iz mesta na prosti zrak; a kedar gre za koristi domačega zavoda, se je treba malo premagovati. Znabiti je bilo nekoliko pa tudi to krivo, da so marsikteri pri poskušnji bili ter pred že vse to slišali in toraj se jim zdelo nepotrebno koncert še v drugo poslušati. Bi se li to ne dalo drugače vravnati? Nočemo nikomur svojih misel vsilovati, a reč daja gotovo nekaj pomišljevati.

(Nevarno bolna) sta preč. g. Fr. Kramar in v Šmartinu g. župnik Jurij Krašovic; g. kanonik je od sv. Jožefa v nezavednosti. Priporočata se v pobožen spomin!

(Vodji slovenskega dramatičnega društva) g. Josipu Staretu napravili so slovenski gledališki peveci za god podoknice. Pri tej priložnosti si usojamo uljudno vprašanje do slavnega vodstva, ali bi ne bilo mogoče letos po veliki noči še enkrat na oder spraviti krasnega igrokaza: „Trnje in lavor“. Igra je tako v srce segajoča, in se je tako mojsterski predstavljala, da bi izvestno zopet hišo in — blagajnico napolnila, v lovorov venec naših spretnih dramatičnih moči pa zopet nevenljiv list več vpletla.

(Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov) v Šentvidu nad Ljubljano izvolilo je soglasno č. g. Gnjezdo iz Ljubljane in g. Lovrenca Vodnika iz Podutika za častna uda.

(Sv. Jožef) že davno ni bil tako gorak in prijeten, kakor letos. Zato je pa vse venkaj drlo, kar je le noge imelo, in v mestnem zidovji videl si le tistega, ki je moral ostati. Proti Božjemu Grobu in na Rožnika vila se je cela procesija ljudi. Opažovali smo še tople zimske, kakor tudi lahkeje površnje suknje, nekaj bolj gorkokrvnih je pa že celó brez vsake površnje suknje napravilo izlet in — še tem je bilo vroče! Tisti pa, ki so šli v zimskih suknjah, so se pa kar kuhali. To priznavamo in perpetuam memoriam našim potomcem, ker se nam tolika gorkota v drugi polovici meseca marca jako nenavadna zdi.

(Polhi — na zgornjem Rožniku) so lansko leto, ko so se prvokrat v precej zdatnem številu h krčmarju Matiji v goste priklatali, samo na sadji in orehih več ko za petnajst goldinarjev škode naredili. Matija jih je streljal, ali ta spak, pravi Matija, je bil potem še le prav razdražen in včasih pihal, kakor gad. Ko Matija sprevidi, da strel nič ne izdaja pri njih, vzel je dolgo preklo in jih je s tisto nateparvati začel. Prišli so vedno ob večernem mraku in so se celo noč gostili na Matijevo škodo. Konečno nastavi past in res se mu je posrečilo, da je enega vjel. Bilo jih je pa toliko, da je vsaka jablana in vsak oreh po svoje tri do štiri goste imel. Kaj bo bo le letos?

(Nesramnost naših nemškutarjev in nemških turnarjev) že vse meje presega. Sinoči sedelo jih je v neki kavarni okoli dvajset glav in jeli so prusko „Wacht am Rhein“ rujoveti. Tam doli v kotu pri mizi sama za-se sedita pa dva narodnjaka, ki se o sedanji literaturi pogovarjata. Ko začno turnarji „Lieb' Vaterland kannst ruhig sein!“ peti, jela sta narodnjaka zvižgati. Na to je sledilo nekaj nemških štajarskih in koroških pesnic, za katerimi zopet „Wacht am Rhein“ na vrsto pride; narodnjaka sta jo še z večim zvižganjem pozdravila; in tako se je komedija trikrat ponavljala in je bila od slovenske strani trikrat z zvižganjem jako dostojno sprejeta. Žal, da se je tudi e. k. podčastnik — korporal domačega pešpolka baron Khun v veleizdajski družbi nahajal, če tudi se je od narodnjakov na odgovor pozvan, kako se suknja cesarja Franca Jožefa strinja s prusko „die Wacht am Rhein“, izgovoril, da on osobno ni pel trikrat raz-

žalivo in demonstrativno ponavljane v Avstriji zloglasne pesni „Die Wacht am Rhein“, na kar mu je eden narodnjakov rekel, da če bi bil on vojak, kakoršen bi se za podčastnika Njegovega Veličanstva spodobil, bi bil že iz domoljublja vstal in družbo zapustil za toliko časa, da bi se bila za Avstrijo škandalozna pesem odpela. Žal, da se ravno v domačem pešpolku taki tiči nahajajo.

Razne reči.

— V Postojnski jami se bo napeljala električna razsvetljava. V ta namen je poljedeljsko ministerstvo že dovolilo, da se sme iz jamnega premoženja svota 14.000 gold. za napravo razsvetljave vzeti. Kakor se čuje, bode jama že letošnje binkošne praznike z električno lučjo razsvetljena, kar bo izvestno še več tujcev, kakor sicer privabilo.

— Premembe pri učiteljstvu na Štajarskem. G. Klopčič, učitelj v Šent-Petru v Savinjski dolini, postal je nadučitelj ravno tu. — Gosp. J. Boštjančič, učitelj na Blanci, gre v pokoj. — Gosp. Ulčar, nadučitelj pri sv. Petru pod sv. Gorami, je umrl. R. I. P.!

— „Zlata Praha“ vrlo napreduje tudi gledé na druge rodove slovanske. V št. 11. opisuje veleučeni Lego slovensko literaturo v poslednjih letih jako hvalno.

— Na Dunajskem vseučilišču so za vedno relegirali (izključili) dijaka, ki je dano častno besedo zlorabil.

— Kardinali umrjé po trije eden za drugim, pravi Rimsko ljudstvo, in potrjeno bode v tej pravljici posebnó letos, kedar so kar zapored umrli Bilio, Hassun, di Pietro. Sicer pa poprej niso tako hitro mrli, kakor v poslednjih letih. Navadno so ugasnili po trije na leto. Za 32letne vlade Pija IX. umrlo je 120 kardinalov; kar vladajo Leon XIII., pa vže 32. Izmed 64 kardinalov, kateri so se vdeležili volitve Leonove, umrlo jih je vže polovica v šestih letih, in letos trije, dasi smo še le v tretjem mesecu.

— Kako pospešuje sv. Oče vedo? Kdor se le količkaj zanima za vatikanskega jetnika, ve koliko stori sedanji papež za rimske reveže, posebno pa za revne in zanemarjene otroke. Manj znano pa je, koliko stori on za vedo. V semenišči sv. Apolinarja je vstanovil novo stolico za semitske jezike: za hebrejsko, aramejsko in arabsko, kakor tudi za stare indijske jezike, posebno za sanskrit. Tudi meni najpridnejše bogoslovce iz tega zavoda, po dovršenih študijah, za 2 ali 3 leta poslati v Azijo, da bi se tam v imenovanih narečjih popolnoma podučili. Najnovejši čas pošiljajo vsi olikani narodje svoje starinoslovce v slavnostne razvaline nekdanjega Babilona in Niniv. Tudi sv. oče je že poslal tje nekoliko učenjakov, ki pridno iščejo znamenitih izkopnin. Te izkopnine pošiljajo v Rim, kjer menijo napraviti aširski muzej. Semenišče apolinarsko je pod pokroviteljstvom msgr-a Talama. Tudi na bogoslovsko akademijo obrača slavni Leon XIII. veliko pozornost. Na celem svetu ga ni vstava, ki bi se mogel meriti s tem zavodom. V njem se izobražujejo samo doktorji bogoslovja, modroslovja in kanoničnega prava. Študije trpé 6 let, dvakrat v tednu se vrše disputacije. To je velika šola praktičnega bogoslovja. Leon XIII. je tudi njen ud, ker je censor emeritus. Disputacije so ali privatne ali javne; njihova tvarina so ali vprašanja iz svetopisemske kronologije in socialne politike starega zakona, ali pa iz dogmatike, cerkvene zgodovine itd. Vse iznajdba modernih ved najdejo tu primerno mesto. Sv. Oče so izdali ojustrejšje postave radi promoviranja doktorjev. (Drugod je pa postala promocija le gola ceremonija).

— Spomin na rusko-turško vojsko. Iz rusko-turške vojske pogrešajo Rusi 13.000 oseb. Carjev ukaz dovoljuje, da se smejo žene, katerih možje so pobegnili iz vojske in se čez pet let niso vrnili domu, na novo omožiti. Dalje se smejo žene vojakov, kateri so bili v vojski vjeti in se še zdaj pogrešajo, še le po desetletnem čakani poročiti z drugim, ker še le takrat je pretrgana na cesarjev ukaz zveza s prvim možem. Po krimski vojski l. 1853 pogrešili so 60.000 mož; njihove žene so morale do 1863. leta čakati, da so se mogle v novo omožiti. Da se pa zvé, koliko je po kaki vojski pogrešanih, vpeljali so Rusi ravno pred turško vojsko po pruskem vzoru medene (mesingaste) izkaznice, na katerih je bilo zapisano vojakovo ime, njegov rojstni kraj in oddelek h kateremu je spadal! To izkaznico je nosil vsak vojak okoli vratu.

Telegrami.

Beligrad, 19. marca. Prvi minister je imenoval komisijo 14 mož, ki se bodo pečali s pripravo za slavnostni sprejem cesarjeviča Rudolfa in cesarjevičine Stefanije.

Rim, 19. marca. Kamora volila je Coppina za predsednika od 434 z 228 glasovi. Cairol dobil je 145 glasov. Časniki pravijo, da vedo, da Coppino ne bo sprejel volitve, ministerstvo pa, da je pripravljeno odstopiti.

Madrid, 18. marca. General Terror je zasežen. Leta 1873 se je on tudi vstaje vdeležil. Policija išče generala Hidalgo. Ministerialni časniki pravijo, da je poskušana vstaja brez pomena in vojni minister je rekel, da bo tudi najmanjše prestopke proti pokorščini najojstreje kaznoval.

Kahira, 18. marca. Zveza preko Berbirja je pretrgana. Beduini zbirajo se ob Nilovih obalah. Zasedli so Sebuški slap, kjer je Nil le 11 metrov širok. Vled tega je promet na reki popolnoma pretrgan.

Umrli so:

17. marca. Jera Grabec, gostija, 84 let, Karlovska cesta št. 7 Marasmus. — Urša Bohine, gostija, 71 let, ulice na Grad št. 12, vsled slabosti v starosti.

Tujci.

17. marca.

Pri **Maliči**: L. Spitzer, kupec, z Dunaja. — B. Schoppel, kupč. potovalec, z Dunaja. — Janez Hušak, nadzornik, s hčerjo z Dunaja. — Josefina Weiss, gled. igralka, z Dunaja. — V. Winkler, zemljemerec, z Dunaja. — Skodlar, kupec, iz Gradea. — Franc Smokvina, kupec, iz Trsta. — Guido Pollak, prokurist, iz Celovea. — Josip Starič, sodn. pristav, iz Il. Bistrice. — Urbančič, zasebnik s soprogo, iz Polh. gradea. — Josip Ranzinger, posestnik stekl. tovarne, iz Kočevja. — Janez Novak, knjigovodja, iz Mengša.

Pri **Stonu**: Wietzemann, Waldmann in Blumberg, kupei, z Dunaja. — Frid. Stampf, kupec, iz Prage. — St. Ozbolt, kupec, iz Trstja. — Janez Prossen, salonski umetnik, iz Vetrinja.

Pri **Tavčarji**: M. Kranz, kupec, z Dunaja. — Žiga Taussig, kupec, iz Linca.

Pri **Južnem kolodvoru**: Ferd. Seidl, kupč. potovalec, iz Hamburga. — Baron Herzfeld, zasebnik, s sinom, iz Linca. — Benedikt Agenetter, zasebnik, iz Gradea. — Leop. Fritschker, posestnik, iz Brna. — Janez Peč, posestnik, iz Radgone.

Dunajska borza.

19. marca.

Papirna renta po 100 gl.	79 gl. 75	kr
Sreberna	80	90
4% avstr. zlata renta, davka prosta	102	—
Papirna renta, davka prosta	95	50
Ogerska zlata renta 6%	122	20
„ 4%	92	10
„ papirna renta 5%	88	65
Kreditne akcije	160 gl. 325	—
Akcijske anglo-avstr. banke	200 gl. 116	75
„ avstr.-ogerske banke	845	—
„ Länderbanke	111	80
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	597	—
„ državne železnice	314	—
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	236	80
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 123	75
4% „ „ 1860	500	136 50
Državne srečke iz l. 1864	100	170
4% „ „ 1864	50	170
Kreditne srečke	100	174
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	20 25
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	107	—
„ Ferdinandove sev.	105	75
5% štajarske zemljišč. odvez. obligac.	104	50
London	121	45
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	69
Francoski napoleond.	9	61 1/2
Nemške marke	59	20

Jakob Burger,

concesioniran zidarski mojster,

v Šiški št. 29,

se priporoča za napravo stavbenih načrtov (planov) in proračunov, prejema in izpeljuje povsod vsaktera zidarska dela po mogoče nizkih cenah. (3)

Imamo jo!!

Po vstrajnih študijah posrečilo se je dr. pl. Bedenu izumiti

 pomado za lase,

o kateri se lahko z dobro vestjo reče, da je na svojem mestu. V čisto kratkem času po tej pomadi priraste gosta in krepka brada, kakor tudi lasje; zabranjuje pa tudi izpadanje las. Izumnik je porok za brezporojen uspeh. (20)

Steklenica velja 2 gl. a. v.

Edina prava se dobi pri izumniku dr. pl. Beden-u v Pragi, Salmove ulice šte. 7, kamor je treba denar predposlati.